

Jaarverslag 2018 en onderzoeksprogramma 2019

Rekenkamercommissie
Waterschap Aa en Maas

's-Hertogenbosch, 16 januari 2019
Versie: Definitief

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Hoofdstuk 1	Uitgevoerde onderzoeken 4
Hoofdstuk 2	Quick-scan Klachten en meldingen 5
Hoofdstuk 3	Quick-scan samenwerken 6
Hoofdstuk 4	Nazorg onderzoek Baggeren 7
Hoofdstuk 5	Onderzoeksprogramma 2019.....9
Hoofdstuk 6	Groslijst.....10
Bijlage	Nazorg onderzoeksrapport Baggeren.....12
Colofon	14

Inleiding

De rekenkamercommissie van waterschap Aa en Maas wil door gericht onderzoek, quick scans en praktische adviezen op actieve wijze een bijdrage leveren aan het verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid en rechtmatigheid van het bestuurlijk handelen van het waterschap.

De Rekenkamercommissie wil daarbij een toegevoegde waarde leveren, en ze wil er voor waken niet te verworden tot een (bureaucratisch) instituut. Reden waarom ze kritisch is op de selectie en de besluitvorming rond het formuleren en opstarten van onderzoeken.

In 2018 heeft de Rekenkamercommissie 5 maal vergaderd. De Rekenkamercommissie beschikt niet over een eigen budget, noch ontvangen de leden, met uitzondering van beide externe leden, een presentievergoeding. Wel krijgen alle leden de reiskosten vergoed. Voor het uitvoeren van de onderzoeken heeft de Rekenkamercommissie een volledig beroep gedaan op de onderzoekscapaciteit binnen de organisatie, er is dus geen gebruik gemaakt van externen.

Vanuit de organisatie is alle medewerking aan de onderzoeken verleend, met vrije toegang tot alle van belang zijnde informatie en medewerking van sleutelfunctionarissen en andere betrokkenen in de organisatie.

De Rekenkamercommissie bestaat uit vijf leden, waarvan drie leden uit het Algemeen bestuur en twee externe leden.

De interne leden zijn:

- De heer drs. ir. R.T.M. Bots (plaatsvervangend voorzitter)
- De heer J.W. van der Dussen
- Mevrouw ir. A.J. van Reeuwijk

De externe leden zijn:

- Mevrouw drs. J.M.A. Jong
- De heer drs. G.T. Schermers (voorzitter)

De Rekenkamercommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris uit de organisatie van het waterschap.

Voor de meer algemene achtergrondinformatie, zoals de doelstelling van de Rekenkamercommissie, de verordening en het reglement van orde wordt verwezen naar de website van **waterschap/rekenkamercommissie**¹.

De Rekenkamercommissie heeft ook in 2018 een groslijst bijgehouden van mogelijke onderzoeksonderwerpen. In november 2018 heeft de Rekenkamercommissie een overleg georganiseerd, waarbij alle leden van het Algemeen bestuur afgevaardigd per fractie, gevraagd zijn suggesties voor onderzoeksonderwerpen aan te dragen. Op basis van deze inbreng en de onderwerpen op groslijst heeft de Rekenkamercommissie het onderzoeksprogramma voor 2019 vastgesteld.

Dit is het laatste jaarverslag dat de Rekenkamercommissie in de huidige samenstelling uitbrengt. Vanwege de waterschapsverkiezingen in 2019 loopt de zittingsduur van de interne leden van de Rekenkamercommissie af. Conform verordening loopt de zittingsperiode van de twee externe leden nog een jaar na de bestuurswisseling door, waardoor de continuïteit is gewaarborgd.

---

¹ <https://www.aaenmaas.nl/pagina/over-aa-en-maas/bestuur/samenstelling-bestuur/commissies/rekenkamercommissie.html>

Ten behoeve van de samenhang, is het jaarverslag over 2018 dan ook gecombineerd met het onderzoeksprogramma 2019, en wordt het -net zoals vorig jaar- als één document uitgegeven.

Hoofdstuk 1 Uitgevoerde onderzoeken

Onderzoeken

In 2018 zijn twee quick-scans uitgevoerd.

Onderwerp		Toelichting
1	Quick scan klachten en meldingen	Aan de hand van het rapport 'Klachten, meldingen en bezwaren' van de rekenkamercommissie van waterschap De Dommel (uit 2017) is getoetst of er bruikbare leerpunten zijn voor het proces 'klachten en meldingen' bij Aa en Maas. Aangezien het proces klachten en meldingen recentelijk bij Aa en Maas is herzien en geïmplementeerd, is er voor gekozen geen uitgebreid rekenkameronderzoek naar dit onderwerp te verrichten, maar is besloten om betreffende het onderwerp middels een quick-scan te onderzoeken.
2	Quick-scan samenwerken	De Rekenkamercommissie wil graag weten aan welke samenwerkingsverbanden en –vormen het waterschap deelneemt, welk doel dit heeft vanuit de optiek van het waterschap en hoe de governance daarvan is georganiseerd. Middels een quick-scan is / wordt hiervan een beeld verkregen.

In hoofdstukken 2 en 3 wordt hiervan verslag gedaan.

Nazorg

Naast nieuwe onderzoeken / quick-scans draagt de Rekenkamercommissie periodiek zorg voor een follow-up op eerdere onderzoeksrapporten (nazorg). Hierbij wordt nagegaan wat de stand van zaken is van de aanbevelingen en de door het Dagelijks bestuur in haar zienswijze gedane toezeggingen.

De nazorg op het in 2017 gepresenteerde onderzoek "Baggeren" heeft dit jaar voor het eerst plaatsgevonden. In hoofdstuk 4 wordt hierover gerapporteerd.

Hoofdstuk 2 Quick-scan Klachten en meldingen

Inleiding

Het waterschap streeft naar een goede dienstverlening en wil – binnen de financiële en wettelijke kaders en klimatologische omstandigheden – zo veel als mogelijk rekening houden met de belangen van alle betrokkenen ('klanten'). Eén van de klantprocessen die het waterschap daarbij helpen is het proces 'Klachten en meldingen'.

Aan de hand van het rapport 'Klachten, meldingen en bezwaren' van de rekenkamercommissie van waterschap De Dommel uit 2017 is getoetst of er bruikbare leerpunten zijn voor het proces 'Klachten en meldingen' bij Aa en Maas. Aangezien het proces klachten en meldingen recentelijk bij Aa en Maas is herzien en geïmplementeerd, is er voor gekozen geen uitgebreid rekenkameronderzoek naar dit onderwerp te verrichten, maar is besloten een aantal vragen betreffende het onderwerp middels een quick-scan te beantwoorden.

Onderzoeksproces.

Een quick-scan is een verkennend onderzoek. In deze quick-scan wordt een aantal vragen, die betrekking hebben op het onderwerp, beantwoord. Het beantwoorden van de gestelde vragen heeft in drie fases plaatsgevonden.

In fase 1 is een dossierstudie uitgevoerd. De bevindingen hiervan zijn in fase 2 getoetst bij een drietal betrokkenen uit de organisatie. Aan hen is gevraagd, waar nodig, de antwoorden aan te vullen c.q. te corrigeren. Hierna is in fase 3 een samenvatting door de Rekenkamercommissie opgesteld, waarbij per vraag verbeter suggesties zijn geformuleerd. Gezien het karakter van het onderzoek (quick-scan) zijn de samenvatting en suggesties niet meer voor wederhoor aangeboden aan de organisatie, noch is het voor een zienswijze aangeboden aan het DB. Hoewel naar de mening van de Rekenkamercommissie de juistheid en volledigheid van de quick-scan zoveel mogelijk is geborgd door het betrekken van proces- en inhoudelijk deskundige medewerkers, zijn de bevindingen niet geverifieerd en is het mogelijk dat gedane suggesties reeds door de organisatie worden opgepakt. De rapportage is aangeboden aan het Dagelijks Bestuur en is geagendeerd voor de vergadering van het Algemeen Bestuur van 22 februari 2019.

Overall-samenvatting bevindingen en hoofdaanbeveling.

Dienstverlening en het verbeteren ervan is een onderwerp dat in plannen en beleidsstukken nadrukkelijk aan de orde komt. De reden hiervan is niet zo zeer dat de indruk bestaat dat de dienstverlening ondermaats is, maar wél dat de dienstverlening (nog) beter kan én moet. Wat het waterschap daarbij precies onder een goede dienstverlening verstaat is echter niet eenduidig geformuleerd en geeft ruimte voor interpretaties, behalve als het over doorloop- en/of responstijden gaat. Daar zijn specifieke normen voor opgesteld, de zogenaamde Servicenormen, die overigens niet centraal op intranet (Sprakwater) of internet (www.aaenmaas.nl) zichtbaar zijn. In welke mate aan de goede voornemens, normen en gestelde (proces)doelen en prestaties wordt voldaan, wordt maar in beperkte mate gerapporteerd aan het AB.

Het in 2017 vernieuwde proces met betrekking tot de afhandeling van externe meldingen (ook wel 'proces klachten en meldingen' genoemd) is nog niet volledig geïmplementeerd. Door onvolledigheden in registraties van externe meldingen en de afhandeling daarvan en door het onvoldoende beschikbaar stellen van analysevaardigheden en -capaciteit komt de cyclus van leren en verbeteren nog onvoldoende van de grond.

De hoofdaanbeveling is: Besteed meer aandacht aan de implementatie van het vernieuwde proces betreffende klachten en meldingen en maak de PDCA-cyclus rond.

Naast de hoofdaanbeveling zijn in de rapportage nog enkele verbeter suggesties gegeven.

Hoofdstuk 3 Quick-scan samenwerken

Aanleiding

Het waterschap werkt voor het behalen van haar doelstellingen samen met diverse partijen. Naast verbonden partijen, waarvan de governance en rapportage aan het Algemeen bestuur conform de Nota verbonden partijen uit 2011 en de besluitvorming daaromtrent wordt uitgevoerd, zijn er talrijke samenwerkingsverbanden waarvan de governance niet expliciet is geregeld. Voorbeelden hiervan zijn Agrifood Capital, Innovatiehuis de Peel en werkeenheden As50+, Land van Cuijk, Meijerij en Peeltgemeenten.

De Rekenkamercommissie wil graag weten aan welke samenwerkingsverbanden en – vormen het waterschap deelneemt, met welk doel en hoe de governance daarvan is georganiseerd. Hiervoor is in 2018 gestart met een quick scan naar dit onderwerp.

De Rekenkamercommissie is geïnteresseerd in 'betekenisvolle samenwerkingsverbanden die van belang zijn voor de realisatie van de doelen van het waterschap'. De Rekenkamercommissie richt zich in eerste instantie op het onderzoek naar de sturing van alle niet-verbonden partijen. Voor (de governance van) verbonden partijen bij Aa en Maas is eind 2011 de Nota verbonden partijen vastgesteld. Conform deze nota wordt – voor zover bekend naar tevredenheid van het Algemeen bestuur – gewerkt.

Stand van zaken onderzoeksproces

Ten tijde van het opstellen van voorliggend jaarverslag bevindt de quick-scan samenwerken zich in de afrondende fase. Zodra de onderzoeksrapportage gereed is zal deze worden aangeboden aan het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Naar verwachting zal dit in het eerste kwartaal van 2019 plaatsvinden.

Hoofdstuk 4 Nazorg onderzoek Baggeren

Inleiding

Eind 2016 is de Rekenkamercommissie gestart met een onderzoek naar Baggeren. Het eindrapport is op 22 mei 2017 gepresenteerd aan het Dagelijks bestuur. Op 27 juni 2017 is het definitieve rapport, inclusief zienswijze van het Dagelijks bestuur, opgeleverd, waarna het is behandeld in de commissie Watersysteembeheer van 14 september en het AB van 6 oktober 2017.

De centrale onderzoeksvraag luidde: *Op welke wijze geeft Aa en Maas invulling aan de kerntaak op het gebied van baggeren? Wat is het beleid en hoe verloopt de uitvoering?*

In het onderzoeksrapport zijn 5 hoofdaanbevelingen gedaan. Ter ondersteuning van deze hoofdaanbevelingen zijn ook deelaanbevelingen gegeven, waarbij is aangegeven dat deze moeten worden beschouwd als suggesties, welke kunnen worden betrokken bij de uitwerking van de hoofdaanbevelingen. De nazorg vindt plaats op de hoofdaanbevelingen.

Hoofdconclusie

Gezien vanuit de opdracht die de uitvoeringsorganisatie heeft gekregen, voldoet de organisatie aan de beleidsruimte zoals vermeld in de huidige beleidsnota waterbodembeluid, namelijk het op leggerafmetingen brengen van de waterlopen, binnen de financiële, organisatorische en overige kaders die gesteld zijn. Grote kanttekening hierbij is dat de belangrijkste basis waarop het beleid is gebaseerd, namelijk de huidige legger, tekortkomingen kent. Dit leidt tot een vertekend beeld van de baggerachterstand en tot discutabele risico-inschattingen en prioriteitstellingen. Het huidige ontwerp van het watersysteem, vertaald in de huidige legger, houdt onvoldoende rekening met veranderende klimaatomstandigheden, wensen van gebruikers (GGOR) en eisen ten aanzien van het verbeteren van de ecologie en chemische waterkwaliteit (KWR). De oorzaak hiervan zit in het ontbreken van een – in voldoende mate uitgewerkte – toekomstgerichte integrale visie op het watersysteem. De districten hebben de klus die van hen gevraagd werd serieus opgepakt en moeten daar vooral ook mee doorgaan, echter niet zonder oog te blijven houden voor bestaande en nieuwe mogelijkheden voor verbetering en daar samen met anderen energie in te blijven steken.

Hoofdaanbevelingen, DB-zienswijze en nawoord Rekenkamercommissie

Aanbeveling	DB zienswijze	nawoord RKC
1. Maak integrale visie en toekomstig ontwerp.	Parallel of aansluitend aan de NBW toetsing in 2018. DB verzoekt ambtelijke organisatie hiervoor een concrete aanpak uit te werken.	
Pas de huidige legger op onderdelen al aan het toekomstig ontwerp aan.	Legger kan pas toekomstgericht zijn als de feitelijke inrichting van het watersysteem toekomstgericht is. Pas na feitelijke aanpassingen van het watersysteem wordt de legger van de betreffende waterloop aangepast.	De Rekenkamercommissie bedoelt een nieuw ontwerp van het watersysteem gebaseerd op visie op het watersysteem / streefbeeld. In de huidige legger kan bijvoorbeeld al gekeken worden naar waterloop-specifieke ingreepmaten.
2. Verbeter de berekening van de achterstanden.	Is gepland (belegd in Update CGO 2016-2021).	

Aanbeveling	DB zienswijze	nawoord RKC
3. Maak integrale onderhoudsafwegingen.	Is gepland (belegd in Assetmanagement 'Weer een uitdaging').	
4. Leer en verbeter continu. Leg per waterloop beter vast welke onderhoudsaanpak is gekozen en waarom en welk resultaat er verwacht wordt.	Is gepland (belegd in GisRatio).	
5. Bagger vanaf volgende WBP-periode voornamelijk vanuit exploitatie.	Doen we al (belegd in begroting en voorjaarsnota).	De Rekenkamercommissie interpreteert "doen we al", zoals in de zienswijze verwoord, als "in gang gezet" c.q. "ambtelijk onder handen genomen".

Het Algemeen bestuur heeft op 6 oktober 2017 de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie overgenomen.

Stand van zaken ultimo 2018

Eind 2018 heeft de Rekenkamercommissie voor de eerste maal de nazorg op het onderzoek Baggeren uitgevoerd, waarbij de status van de door het DB toegezegde acties is getoetst. De bevindingen van de uitgevoerde nazorg zijn per hoofdaanbeveling in de bijlage opgenomen. In algemene zin wordt geconstateerd dat op alle hoofdaanbevelingen energie zit.

Mede omdat de bovengenoemde aanbevelingen veelal een continu karakter hebben, ofwel het acties betreft die op een langere termijn haar uitwerking hebben, heeft de Rekenkamercommissie besloten om de nazorg op dit onderwerp niet zoals gebruikelijk jaarlijks uit te voeren, maar de eerstvolgende nazorg op dit onderwerp over twee jaar op te pakken.

Hoofdstuk 5   Onderzoeksprogramma 2019

Op 22 november 2018 heeft de Rekenkamercommissie een bijeenkomst georganiseerd, waarbij leden van het Algemeen Bestuur suggesties voor onderzoeksonderwerpen hebben aangedragen.

De Rekenkamercommissie heeft de onderwerpen besproken in haar vergadering van 11 december 2018. Hierbij is van gedachten gewisseld over de aangedragen suggesties, over de onderwerpen die reeds op de groslijst van de Rekenkamercommissie stonden en over actuele ontwikkelingen. De suggesties zijn verder beoordeeld op aspecten als 'urgentie/timing' (is het onderzoek nu tijdig en urgent versus prematuur (te vroeg)/niet opportuun op dit moment), 'hanteerbaarheid' (om te onderzoeken als rekenkamercommissie versus bijvoorbeeld landelijk onderzoek door de Unie van Waterschappen), het karakter (opbouwend, niet afrekenend versus nadrukkelijk zich richtend op gemaakte fouten). Tot slot is gekeken of niet anderen al het onderwerp (gaan) oppakken of het onderzoek al hebben uitgevoerd (inclusief de Rekenkamercommissie zelf).

De Rekenkamercommissie is voornemens om in 2019 een verkennend onderzoek uit te voeren naar onderstaande onderwerpen. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan zal de Rekenkamercommissie besluiten of het onderwerp zich leent voor het uitvoeren van een uitgebreider Rekenkameronderzoek op basis van een nader uit te werken normen- en toetsingskader.

Onderwerp	Omschrijving
Meanderende Maas	Het project Meanderende Maas is een langlopend project met grote financiële verplichtingen. Omdat in dit project ook doelen van andere partijen worden gerealiseerd ontstaan complexe samenwerkingsafspraken (denk aan de verrekening van het kostenvoordeel dat door samenwerking ontstaat). Hoofdvraag van een ex-ante rekenkameronderzoek zou kunnen zijn of het AB op adequate wijze wordt geïnformeerd over toezeggingen en risico's om te borgen dat het project succesvol kan worden gerealiseerd.
Gewenste oppervlakte water regime	Over een periode van 10 jaar wordt € 15 mln. besteed aan Gewest-Grond en-Oppervlaktewater-Regime (GGOR). Nu een periode van 10 jaar nagenoeg verstreken is, zou onderzocht kunnen worden in welke mate de doelen van de GGOR ook bereikt zijn. Aangezien het een cyclisch proces is, zou het nu een geschikt moment zijn om de effectiviteit van de GGOR te beoordelen.

Hoofdstuk 6 Groslijst

Conform het 'Reglement van orde van de Rekenkamercommissie' wordt een groslijst bijgehouden met potentiële onderzoeksonderwerpen.

Het betreft een niet uitputtende lijst, welke aangevuld kan worden met onderwerpen welke hoog op de agenda staan van het bestuur.

Onderwerp		Toelichting ²
1	Waterkeringstaak	Onderzocht in 2012 door RKC AGV (door extern bureau). Vraagstelling: Op welke wijze geeft het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht invulling aan haar kerntaak op het gebied van veilige waterkeringen? Met andere woorden: Wat is het beleid en hoe verloopt de uitvoering in de praktijk? Het onderzoek richt zich op beleid en uitvoering van zowel de primaire als regionale keringen. Het gaat daarbij om preventie van overstromingen door het op orde houden en brengen van de waterkeringen en het beheersen van risico's bij overstromingen door te sturen op de ruimtelijke inrichting.
2	Waterschapspeil	Waterschapspeil is een bedrijfsvergelijking tussen waterschappen die periodiek wordt uitgevoerd. Verwonderpunten uit deze bedrijfsvergelijking kunnen aanleiding vormen voor selectie van onderzoeksonderwerpen voor de Rekenkamercommissie.
3	Evaluatie grote projecten	De evaluatie bestaat uit het beoordelen in welke mate de uitgangspunten en beoogde resultaten die ten grondslag lagen aan de businesscase van het betreffende grote project zijn gerealiseerd (rendement). Als voorbeeld wordt gedacht aan het project rwzi 's-Hertogenbosch en grote dijkverbeteringsprojecten (HWBP).
4	Klimaatneutraliteit van het waterschap	Het waterschap heeft in het AB van 17 november 2017 de ambitie uitgesproken om in 2030 energieneutraal te zijn. Zijn de doelen helder benoemd, wat is de stand van zaken?
5	Contractmanagement	Hoe wordt de opvolging van afspraken bewaakt? Voor afspraken/toezeggingen in het AB vindt bewaking plaats via het adviseringsoverzicht. Echter ten aanzien van de opvolging van verplichtingen/ afspraken op grond van overeenkomsten (contractmanagement) zijn voorbeelden bekend dat dit niet goed geborgd is (bijvoorbeeld overeenkomst met Attero Cuijk; toegezegd is dat jaarlijkse een evaluatie wordt aangeboden; dit gebeurt pas na rappél). Hoofdvraag zou kunnen zijn hoe het contractmanagement is georganiseerd?
6	Rwzi 's-Hertogenbosch	Bij de aanbesteding van de vernieuwbouw van rwzi Den Bosch is een aanbestedingsvorm gekozen, waarbij de aannemer bepaalde vrijheden heeft in (de volgorde van) de uitvoering van het project. Tegelijkertijd zijn er afspraken gemaakt met een bierbrouwer en de Afvalstoffendienst voor de levering van gas vanuit de -als onderdeel van de vernieuwbouw van de rwzi- nog te realiseren biogasinstallatie. De levering van gas kon niet op tijd en in de goede omvang plaatsvinden als gevolg van de vrijheid van de aannemer om zelf (de volgorde van) de uitvoering van het project te bepalen. De onderzoeksvraag zou kunnen zijn op welke wijze integrale afstemming plaatsvindt tussen directie, de projectleiding van de

² Hierbij is tevens gekeken naar onderzoeken van andere waterschaps-rekenkamercommissies om enerzijds daarvan te leren, anderzijds mogelijk vergelijkingen te kunnen maken. Om die reden zijn (onderzoeken van) andere waterschappen genoemd.

		nieuwbouw en het operationele beheer van de zuivering met het oog op het voorkomen van conflicterende beslissingen op verschillende niveaus.
7	Medicijnresten	Voor de aanpak van medicijnresten in afvalwater zijn verschillende aanpakken mogelijk. Aan de ene kant van het spectrum is er de aanpak aan de bron (voorkomen dat medicijnresten in het afvalwater komen). Aan de andere kant is er de aanpak end-of-pipe, dat wil zeggen de medicijnresten uit het afvalwater verwijderen op de rwzi. Een ex-ante onderzoek zou gericht kunnen worden op de onderbouwing van de effectiviteit van de verschillende aanpakken en de wijze waarop de aanpak vorm kan krijgen en met welke kosten dat gepaard gaat.
8	Invasieve exoten	Waterschappen ervaren overlast door dieren en planten en maken kosten om deze te bestrijden. Het gaat om overlast bij het realiseren van de waterdoelen van het waterschap. De Rekenkamercommissie wil inzicht krijgen of het beleid en de uitvoering daarvan effectief is. Centrale vraag: In hoeverre worden beleidsdoelen bereikt: Welke prestaties zijn beoogd en welke zijn bereikt?
9	Implementatie Kaderrichtlijn Water (KRW)	Onderzocht in 2018 (lopend) door de Rekenkamercommissies van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Waterschap Rivierenland (door extern bureau). De KRW heeft grote invloed heeft op het werk van het waterschap en de kosten voor de uit de KRW vloeiende waterkwaliteitsmaatregelen zijn aanzienlijk. Onderzoek naar achtergronden en effecten van de maatregelen moet bijdragen aan meer inzicht voor het Algemeen Bestuur. Daarbij komt dat de KRW een lange looptijd heeft, tot 2027, en dat een onderzoek niet alleen terugkijkt op de afgelopen periode, maar ook leerpunten kan bieden voor de toekomst. Rode draad is de bestuurlijke verankering van de KRW (betrokkenheid van het DB en AB bij facetten van planvorming, uitvoering, monitoring en bijsturing van KRW-processen).

De onderzoeksonderwerpen zijn afgestemd met het ambtelijke onderzoeksprogramma om overlap van onderzoeken te voorkomen.

Bijlage Nazorg onderzoeksrapport Baggeren

In het onderzoeksrapport 'Baggeren' van 27 juni 2017 zijn 5 hoofdaanbevelingen gedaan.

Ter ondersteuning van deze hoofdaanbevelingen zijn daarnaast deelaanbevelingen gegeven, waarbij is aangegeven dat deze moeten worden beschouwd als suggesties, welke kunnen worden betrokken bij de uitwerking van de hoofdaanbevelingen. De nazorg vindt plaats op de hoofdaanbevelingen.

Stand van zaken (ultimo 2018)

Aan de betrokkene, die destijds tevens de zienswijze op het rapport baggeren namens het Dagelijks Bestuur heeft verzorgd, is gevraagd om per hoofdaanbevelingen aan te geven wat de status is. Onderstaand is deze stand van zaken weergegeven.

1. Maak integrale visie en toekomstig ontwerp / pas de huidige legger op onderdelen al aan het toekomstig ontwerp aan.

Na de wateroverlast in juni 2016 is het koersdocument 'Weer, een uitdaging' opgesteld. Hierin zijn de verschillende sporen benoemd die moeten worden bewandeld om tot een robuust systeem te komen. Het koersdocument had wateroverlast als focus. De droge zomer van 2018 maakt duidelijk dat ook watertekort veel aandacht vraagt de komende jaren. Met de inzichten uit het koersdocument en uit de evaluatie van de droogte in 2018 zijn we in gesprek met onze partners over wat het waterschap kan doen gericht op een klimaatrobuust watersysteem en wat andere partijen daar in kunnen betekenen. Het totaal zal landen in een nieuw Waterbeheerprogramma voor de periode 2022 – 2027 en in omgevingsvisies van gemeenten.

Bij de huidige inrichtingsprojecten wordt reeds rekening gehouden met de nieuwste inzichten in neerslagstatistiek en klimaatontwikkeling.

2. Verbeter de berekening van de achterstanden

In 2018 zijn verbeteringen aangebracht in het inmeetproces (inmeten van watergangen nadat ze gebaggerd zijn) en de berekening van de achterstanden (vergelijken van beheerregister en legger).

De ontwikkeling van zowel de uitgaven als de prestatie-indicator verlopen volgens planning. In 2019 zijn verdere verbeteringen voorzien door aanpak krappe duikers. Als gevolg van te krappe duikers hebben sommige waterlopen een ingreepmaat van 0cm gekregen. Als deze duikers worden vergroot kan ook de ingreepmaat worden 'hersteld'. Dit zal een positief effect hebben op de prestatie-indicator.

Ten behoeve van de volgende planperiode (2022 – 2027) gaan we in 2019/2020 in beeld brengen hoe groot de restopgave nog is qua wegwerken achterstanden. Hiervoor gebruiken we de meest recente inzichten (NBW toetsing, robuustheidstoets, verbeterde inzichten in klimaatontwikkeling en baggeraanwas).

Prestatie indicator (% A watergangen dat voldoet aan ingreepmaat)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Doelstelling	66%	69%	72%	75%	78%	81%	84%	87%
Realisatie	66%	69%	71%	73%	77%-79%			

3. Maak integrale onderhoudsafwegingen

De huidige beheermarges voor groot onderhoud zijn leidend voor het uitvoeren van groot onderhoud. Hiermee kan het noodzakelijke profiel ten behoeve van de afvoercapaciteit van de waterlopen gegarandeerd worden. Echter de aanwezigheid van waterplanten spelen ook

een belangrijke rol in de afvoercapaciteit. Bedoeling is om in 2019 beheermarges voor maaiwerkzaamheden te bepalen. Hiermee ontstaat een goed beeld van de totale beheermarges voor groot onderhoud en maaien. Op basis hiervan wordt het mogelijk om de effectiviteit van groot onderhoud en maaiwerkzaamheden te verbeteren.

4. Leer en verbeter continu. Leg per waterloop beter vast welke onderhoudsaanpak is gekozen en waarom en welk resultaat er verwacht wordt.

Er zijn diverse acties uitgevoerd en in gang gezet die bijdragen aan het continu verbeteren.

- Via de Meten & Melden App en GISratio wordt het proces van inpeilen, opvoering als 'te baggeren', uitvoering door de aannemer, controle op de uitvoering, en opnemen van nieuwe profielen in het beheerregister al volledig digitaal ondersteund. Zodoende wordt ook per waterloop historie opgebouwd, die gebruikt kan worden om de toekomst beter te voorspellen.
- In het interne programma GeoWeb wordt aan de hele organisatie inzicht gegeven in het uitgevoerde en uit te voeren baggerprogramma. Dit geeft kansen tot integrale afwegingen en werk met werk mogelijkheden.
- In 2018 zijn de processen rondom het baggeren beschreven. In 2019 worden deze verankerd in de KAM-structuur.
- Vanaf 2019 wordt een kwaliteitsverbetering verwacht in inpeilen, door niet meer met de hand, maar met een Sonarvaartuig de baggerdikte te meten.

5. Bagger vanaf volgende WBP-periode voornamelijk vanuit exploitatie

Dit is in gang gezet. In de meerjarenbegroting is een procentuele stijging te zien van exploitatie ten opzichte van het totaal. Het is de verwachting dat na de volgende WBP-periode helemaal geen investeringsgeld meer benodigd is voor het baggerprogramma.

Jaarverslag 2018 Onderzoeksprogramma 2019

Opdrachtgever

Rekenkamercommissie

Status

Definitief

Auteur

Rekenkamercommissie

gecontroleerd door

Rekenkamercommissie

vrijgegeven door

Rekenkamercommissie

's-Hertogenbosch, 16 januari 2019

Secretariaat

Alle stukken, bestemd voor de Rekenkamercommissie, worden via het postadres van het waterschap of het e-mailadres aan de secretaris van de commissie gezonden.

Waterschap Aa en Maas
Pettelaarpark 70
5216 PP 's-Hertogenbosch
tel 073 615 66 66
fax 073 615 66 00

info@aaenmaas.nl
www.aaenmaas.nl

© waterschap Aa en Maas. Alle rechten voorbehouden